

KONTAKT:

Petra Buljević Zdjelarević, Ured za odnose s javnošću IRB-a

Tel.: +385 (1) 457-1269, (99) 267-95-14

E-mail: info@irb.hr

ZAGREB, 7. ožujak 2014.

Demanti Instituta Ruđer Bošković na medijske napise u Jutarnjem listu od 6. 3. 2014.

Institut Ruđer Bošković (IRB) u skladu s odredbama Zakona o medijima (čl. 40) zahtijeva objavu demantija na članak naslova „**Na ručkove, večere i poklone troše 5 puta više od znanstvenika u Njemačkoj**“, novinara Gorana Penića i Mirele Lilek, koji je Jutarnji list objavio u tiskanom i internetskom izdanju 06. 03. 2014. godine. **U skladu s Čl. 41. Zakona o medijima zahtijevamo da ovaj demanti bude objavljen bez promjena i dopuna i to na isti ili istovrijedan način u tiskanom i internetskom izdanju, kako je Jutarnji list prvotno objavio gore navedeni članak.**

Unatoč objašnjenjima koje je dobio od strane Instituta Ruđer Bošković, u pisanom obliku temeljem očitovanja na upit o pravu na pristup informacijama od 13. 02. 2014. i tijekom usmenog razgovora novinara s ravnateljem dr. sc. Tomom Antičićem od 26. 02. 2014. godine, Jutarnji list je u tekstu odlučio inzistirati na pogrešnim tezama koje su poslužile za plasiranje senzacionalističke i netočne opreme članka, što je čitatelje dovelo u zabludu te naštetilo ugledu Instituta Ruđer Bošković (IRB).

1. Naslovna fotografija pogrešno aludira da se tvrdnje iz naslova odnose na IRB

Uz naslov i podnaslov članka „Na ručkove, večere i poklone troše 5 puta više od znanstvenika u Njemačkoj - Pet od 20 instituta i fakulteta daje više od 500 tisuća kn za reprezentaciju! Imaju i službene kartice i automobile. Neki dekani kupovali su čak kavijar i nakit Swarovski“, stavljena je naslovna fotografija ravnatelja IRB-a dr. sc. Tome Antičića, čime se čitatelje dovodi u zabludu i aludira da se tvrdnje iz naslova odnose na Institut Ruđer Bošković.

Također, u opremi članka grafičkom intervencijom na fotografiji, naglašena je neistinita informacija „na Institutu Ruđer Bošković troše 350.000 kuna godišnje samo na službenim karticama“ koja nije dostavljena od strane Instituta. **Točna je informacija da prema Odluci broj 01-6532/1-2012., koju smo dostavili Jutarnjem listu u okviru odgovora na upit iz Jutarnjeg lista voditelji Zavoda posjeduju kreditnu karticu koja se smije upotrebljavati u svrhe troškova službenih putova znanstvenika zavoda (prijevoza, smještaja, kotizacija), troškova članarina u znanstvenim organizacijama, troškova pretplate na znanstvene časopise i objave znanstvenih članaka, te troškova reprezentacije do maksimalnog iznosa 350.000 kuna na godinu. Dakle radi se o maksimalnom (mjesečnom, ne godišnjem) limitu koji može biti potrošen, a ne iznosu koji doista i je potrošen. Subjektivnim komentaram koji se ne temelji na činjenicama Jutarnji navodi na pogrešne zaključke.**

„Kartice“ se spominju i kasnije u tekstu: „No, ipak, unatoč uštedama, Ruđer je rekorder po broju službenih kartica. Ima ih čak 15. Svaki pročelnik Zavoda ima po jednu karticu s mjesečnim limitima od 15 do 35 tisuća kuna. Ukupan limit je 350 tisuća kuna. Tim se karticama, tvrde, podmiruju troškovi

službenih putovanja, troškovi članarine, preplate na znanstvene časopise i troškovi reprezentacije". **Unatoč tome što ne raspolaže točnim informacijama niti navodi konkretan promet koji je po karticama ostvaren, Jutarnji iznosi subjektivan, zlonamjieran dojam „Dakle, štedi se, ali ipak kartice se ostavljaju“.** Tvrdnja koja je u članku prikazana kao istinita činjenica da na „IRB-u troše 350.000 kuna godišnje na službenim karticama“ **subjektivna je interpretacija Jutarnjeg lista**, do koje je došao pukim prepisivanjem maksimalnog iznosa koji je dozvoljen, čime je prekršio obvezu objektivnog iznošenja činjenica u skladu s temeljnim novinarskim i moralnim načelima. **Trećina predstojnika IRB-a koji imaju pravo na korištenje službene kartice, istu nije niti jednom upotrijebilo, a u razdoblju od kad je odluka donesena do današnjeg dana prosječno je po kartici potrošeno 7000 kuna i to u svrhu štednje, jer kartica omogućuje rezervaciju jeftinijeg smještaja, kupnju avionskih karata niskobudžetnih aviokompanija kao i nabavku opreme izravno od prodavatelja putem Interneta.**

2. Citiranje navodnih izjava neutemeljenih na činjenicama s ciljem blaćenja IRB-a

Također, objavljena je i netočna i neprovjerena informacija odnosno navodna izjava 'jedne znanstvenice': „Mi smo za Božić i Novu godinu morali svi uzeti kolektivni godišnji jer nam je ravnatelj rekao da nemaju novca za grijanje, a znamo koliko se novca trošilo na reprezentaciju - potužila nam se jedna znanstvenica s Ruđera“. Točno je da se svake godine donosi Odluka o korištenju kolektivnog godišnjeg odmora, konkretno u 2013. godini se odnosila na period 29. 7. 2013. - 16. 8. 2013. te 24., 27. i 31. 12. 2013. godine. **Korištenje kolektivnog godišnjeg odmora nije obavezno za zaposlenike. Stoga i ova izjava nije u skladu s činjenicama i doprinosi stvaranju negativne slike u javnosti.**

3. Netočne informacije troškova reprezentacije i službenih putovanja

Također, u opremi članka u kojem navodite činjenice o IRB-u pod podnaslovom „Institut Ruđer Bošković“ iznijeli ste dvije potpuno netočne informacije. Prva je ona vezana uz „Reprezentaciju“ u kojoj navodite da je za nju izdvojeno 159.081 kuna, a uključuje: „Troškovi ugošćavanja poslovnih partnera i pokloni za njih (knjige, monografije povijesne baštine grada Rijeke ili sličan sadržaj)“. Podaci koje Vam je na ovu temu poslao Institut Ruđer Bošković iznose **159.081,00 KN**, a specifikacije se odnose na **troškove financirane iz državnog proračuna, a koji osim redovnog financiranja putovanja i reprezentacije, obuhvaćaju i troškove proizašle iz različitih aktivnosti u sklopu projekta u kojima su zakonski definirani limiti za kategoriju putovanja i reprezentacije te je trošeno sukladno postavljenim smjernicama zadanim od strane davatelja sredstava.**

Druga se odnosi na dio „**Službena putovanja**“ gdje je naveden iznos od **1.3 mil kuna** i navedena „**Odredišta: nastavni centri u Bjelovaru i Karlovcu, te neke konferencije na kojima su nastavnici obvezni sudjelovati**“. Ova informacija je **potpuno netočna** i Jutarnjem listu nije dostavljena od Instituta Ruđer Bošković. Također govori u korist činjenici da autori nisu upoznati s najosnovnijim činjenicama o načinu na koji svjetska pa tako i hrvatska znanost funkcionira. Naime, već sama činjenica da IRB sudjeluje na međunarodnim konferencijama i europskim projektima, da naši znanstvenici sudjeluju u radu institucija poput CERN-a, međunarodnih kolaboracija poput MAGIC-a, opovrgava ovu potpuno nelogičnu i neistinitu informaciju. Ukoliko autorima članka načini

funkcioniranja znanosti nisu bili poznati, o istima su se bili dužni informirati s obzirom na tematiku kojom se bave. Pored toga, u službenom očitovanju Instituta autorima je dostavljena sljedeća informacija: „Osnova znanstvenoistraživačkog rada je umrežavanje, razmjena ideja i iskustva znanstvenika kroz suradnju s kolegama iz Hrvatske i drugih zemalja svijeta. Znanstvenici IRB-a putuju na brojne svjetske destinacije. Razlozi putovanja su: a) obavljanje istraživanja koja se ne mogu obaviti u Hrvatskoj poput CERN-a u Švicarskoj, sinkrotona Elettra u Italiji i sl. b) sudjelovanje na međunarodnim znanstvenim skupovima i konferencijama c) suradnja na zajedničkim projektima s inozemnim znanstvenicima d) sudjelovanje u nastavi na inozemnim sveučilištima“.

4. Nepoznavanje sustava znanosti od strane autora članka

Također, zbog očitog nepoznavanja sustava znanosti u Hrvatskoj i inozemstvu Jutarnji list dovodi u korelaciju dva potpuno oprečna primjera. Članak, između ostalog, JL temelji na usporedbi hrvatskih instituta, među kojima je i Institut Ruđer Bošković, s Institutom za biokemiju II iz Njemačke koji broji nekoliko puta manje zaposlenika, koji je sastavnica Medicinskog fakulteta Goethe Instituta, a koji je po veličini i broju zaposlenika stavljen u korelaciju s Institutom Ruđer Bošković. Naravno da Institut s nekoliko puta manje zaposlenika potroši na reprezentaciju odnosno na gostovanje stranih znanstvenika puno manje nego npr. Institut Ruđer Bošković, koji broji preko 800 zaposlenika i koji logično, time ima i više gostiju.

Također, činjenica je da su njemački kolege višestruko produktivniji od hrvatskih, ali isto tako je činjenica da Njemačka ulaže u znanost oko 2,3% BDP-a odnosno cca. 78 mlrd USD, a da pritom ne spominjemo da je Njemačka i četvrto najveće gospodarstvo svijeta, odmah iza Sjedinjenih Država, Kine i Japana i jedna je od najrazvijenijih zemalja Europe i svijeta. Hrvatska s druge strane u znanost ulaže 'mršavih' 0,7% BDP-a odnosno cca. 414 mil USD-a, a naši znanstvenici rade u neadekvatnim prostorima i na zastarjeloj opremi, dok mnogo puta nemaju ni za kemikalije koje bi im omogućile kvalitetnija istraživanja, ali unatoč svemu tome ipak uspijevaju biti priznati na svjetskoj znanstvenoj sceni. Stoga je negativan navod u članku da je IRB ocijenjen „mršavom trojkom od strane evaluatora“ zabrinjavajući u smislu kriterija ocjenjivanja i stanja u hrvatskoj znanosti, jer ta ista 'mršava' trojka pokazuje da su se naši znanstvenici unatoč nedostatku novca, uz veliki entuzijizam i napor, po svojim znanstvenim rezultatima uspjeli približiti znanstvenicima iz Europe. Uostalom, i sami su evaluatori u tom istom izvještaju napisali da prosječni broj radova po znanstveniku po godini odgovara europskom prosjeku, a zapravo je i nešto bolji: za IRB je to 2.13, dok je europski prosjek 1.5-2. Također, pitamo se kakve bi tek rezultate postizali da raspolažu financijama kao npr. jedna Njemačka koju kao korelaciju navodi Jutarnji list.

Na kraju, treba ukazati da postoje i nezavisni, međunarodni izvori koji svjedoče o kvaliteti neke znanstvene ustanove, prema kriterijima koji su međunarodno priznati, a koje su novinari bili dužni istražiti s ciljem objektivnog i profesionalnog izvještavanja. Navodimo samo dva od brojnih primjera:

Međunarodno priznata institucija za rangiranje istraživačkih organizacija SCImago (<http://www.scimagoir.com/>) objavljuje godišnji izvještaj s rangom preko 4000 poznatijih svjetskih istraživačkih organizacija prema kriterijima međunarodne prepoznatljivosti i kvalitete znanstvene produkcije. **Prema tim izvještajima Institut Ruđer Bošković je u gornjoj polovici na svjetskom i unutar 20% najboljih institucija na regionalnom nivou, daleko ispred drugih znanstvenih institucija iz Hrvatske.**

Prema podacima dostupnima na <http://research.webometrics.info/en/world> koji donosi **rang listu znanstveno istraživačkih institucija u svijetu** i to prema njenom ukupnom značaju u online (WEB) prostoru, **Institut Ruđer Bošković plasirao se na 53. mjesto u svijetu.**

5. Neprofesionalizam na štetu znanstvene zajednice

Žao nam je što redakcija Jutarnjeg lista na ovako potpuno neprofesionalan način, pristupa hrvatskoj znanosti, a na štetu domaćih znanstvenih institucija. Ova priča samo je jedna u nizu nedavno iznesenih informacija u Jutarnjem listu, kojima se sustavno napada hrvatska znanost, kao da nije već dovoljno ugrožena neadekvatnim financiranjem. **Pitamo se, kome je u cilju uništiti ugled ovom malom broju kvalitetnog znanstvenog kadra koji nam je preostao u Hrvatskoj, a koji bi trebao pokrenuti gospodarstvo, dok druge zemlje pametno ulažu velik dio raspoloživih sredstava upravo u znanost, što im se višestruko i vraća?**

Veliki dio hrvatske znanstvene i akademske zajednice intenzivno radi upravo na tome da se u javnosti osvijesti ključna uloga znanosti, istraživanja i razvoja novih tehnologija i inovacija za gospodarski prosperitet države. **Manipulacija nepotpunim informacijama putem medija ne samo da stvara pogrešnu sliku o kvaliteti znanstvenih istraživanja u Hrvatskoj, već značajno doprinosi i rušenju ugleda svih naših znanstvenika. Žalosno je ako se ovakvi postupci koriste samo zato da bi se opravdala daljnja rezanja sredstava za znanstvene projekte.**

6. Utemeljena i objektivna kritika dobrodošla, ali ovdje to nije slučaj

Institut Ruđer Bošković svjestan je svojih nedostataka i potrebe za konstantnim unapređivanjem svojih kapaciteta i produktivnosti znanstvenog rada i ne bježi od kritika. **Zahvalni smo na svim istinitim i konstruktivnim kritikama koje su iznesene u medijima koje pomažu našim znanstvenicima da poboljšaju svoj rad. Također, svaka evaluacija kolega stručnjaka, bilo da se radi o međunarodnoj ili domaćoj evaluaciji je više nego dobrodošla, pod uvjetom da se temelji na ujednačenim, jedinstvenim i adekvatno usklađenim kriterijima. Sve to nažalost ovdje nije bio slučaj.**

Zbog štete koju objava ovog članka može prouzročiti IRB-u, zahtijevamo objavu ovog ispravka u cijelosti, na primjerenom prostoru, i to već danas na Internet portalu jutarnji.hr te u sljedećem tiskanom izdanju Jutarnjeg lista, kako je predviđeno Zakonom o medijima.

Nadamo se da ćemo nastaviti suradnju i u budućnosti te vas pozivamo da i dalje pratite teme vezane uz rad Instituta Ruđer Bošković na objektivan i profesionalna način.